

EIOPA-17/651
2017 m. spalio 4 d.

**Pagal Draudimo produktų platinimo
direktyvą parengtos gairės dėl draudimo
principu pagrįstų investicinių produktų,
apimančių struktūras, dėl kurių klientui
sunku suprasti su jais susijusią riziką**

Ižanga

- 1.1. Pagal 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1094/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/79/EB (toliau – EIOPA reglamentas)¹ 16 straipsnį ir 2016 m. sausio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/97 dėl draudimo produktų platinimo (nauja redakcija) (toliau – DPP direktyva)² 30 straipsnio 7 ir 8 dalis EIOPA skelbia Gaires dėl draudimo principu pagrįstų investicinių produktų, apimančių struktūras, dėl kurių klientui sunku suprasti su jais susijusią riziką, kaip nurodyta DPP direktyvos 30 straipsnio 3 dalies a punkto i papunktyje, vertinimo ir dėl draudimo principu pagrįstų investicinių produktų, kurie pagal DPP direktyvos 30 straipsnio 3 dalies a punkto ii papunktį klasifikuojami kaip nekompleksiniai, vertinimo, atsižvelgiant į tai, kad ši klasifikacija taip pat grindžiama vertinimu, ar produktas apima struktūrą, dėl kurios klientui sunku suprasti su juo susijusią riziką.
- 1.2. Pagal DPP direktyvos 30 straipsnio 1 ir 2 dalis draudimo tarpininkai ar draudimo įmonės, parduodami draudimo principu pagrįstus investicinius produktus, paprastai turi atlikti draudimo principu pagrįsto investicinio produkto tinkamumo arba priimtumo savo klientui vertinimą. Pagal DPP direktyvos 30 straipsnio 3 dalį valstybėms narėms leidžiama nukrypti nuo šių įpareigojimų ir nereikalauti, kad, platinant draudimo principu pagrįstus investicinius produktus, būtų atliekamas tinkamumo arba priimtumo vertinimas, jeigu įvykdomos tam tikros sąlygos. Toks pardavimo būdas dažnai vadinamas „tik pavedimų vykdymu“, nes sandoris įvykdomas neteikiant jokių konsultacijų ir neatliekant kliento asmeninės padėties vertinimo. Tačiau pagal DPP direktyvos 20 straipsnio 1 dalį draudimo produktų platintojas vis dėlto privalo tiksliai apibrėžti kliento reikalavimus ir poreikius.
- 1.3. Viena iš DPP direktyvos 30 straipsnio 3 dalyje nurodytų sąlygų, pagal kurią nustatoma, ar draudimo principu pagrįstas investicinis produktas gali būti platinamas tik pavedimų vykdymo pagrindu, yra susijusi su draudimo principu pagrįsto investicinio produkto sudėtingumu. Šis vertinimas grindžiamas finansinių priemonių, kurioms draudimo principu pagrįstu investiciniu produktu teikiama investicinė pozicija, pobūdžiu, taip pat draudimo sutarties su klientu struktūra (DPP direktyvos 30 straipsnio 3 dalies a punktas). Pagal DPP direktyvos 30 straipsnio 7 ir 8 dalis EIOPA yra įgaliota parengti gaires, pagal kurias būtų galima vertinti ir draudimo principu pagrįstų investicinių produktų sudėtingumą, ir jų nekompleksinį pobūdį.
- 1.4. Finansinių priemonių, kurioms draudimo principu pagrįstu investiciniu produktu teikiama investicinė pozicija, sudėtingumas priklauso nuo 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų (nauja redakcija) (toliau – FPRD II) nuostatų³. Pagal DPP direktyvos 30 straipsnio 3 dalies a punktą draudimo principu pagrįsti investiciniai produktai, kuriais teikiama investicinė pozicija finansinėms priemonėms, pagal FPRD II laikomoms nekompleksinėms, skiriami nuo kitų nekompleksinių draudimo principu pagrįstų investicinių produktų.

¹ OL L 331, 2010 12 15, p. 48–83.

² OL L 26, 2016 2 2, p. 19.

³ OL L 173, 2014 6 12, p. 349.

- 1.5. Šios gairės apima visų rūšių draudimo principu pagrįstų investicinių produktų vertinimą. Nepaisant to, kad DPP direktyvos 30 straipsnio 3 dalies a punkte atskirtos i ir ii papunkčiuose nurodytų draudimo produktų rūšys, svarbu užtikrinti, kad tik pavedimų vykdymo pagrindu būtų parduodami tik tie draudimo principu pagrįsti investiciniai produktai, su kuriais susijusią riziką klientas gali lengvai suprasti. Visų pirma gairėse sprendžiamas klausimas, kaip atpažinti sutarties struktūrą ar nuostatas, dėl kurių klientui gali būti sunku suprasti su draudimo principu pagrįstu investiciniu produktu susijusią riziką. Tačiau jose sprendžiami ir kiti klausimai, kurie yra svarbūs vertinant draudimo principu pagrįstų investicinių produktų sudėtingumą.
- 1.6. Atsižvelgiant į tai, kad DPP direktyva siekiama minimalaus nacionalinių nuostatų suderinimo, taip pat į tai, kad, parduodant draudimo produktus tik pavedimų vykdymo pagrindu, neužtikrinama klientų apsauga pagal tam tikras atitinkamas veiklos vykdymo taisykles, nacionalinės kompetentingos institucijos gali palikti galioti arba nustatyti griežtesnes šios srities nacionalines nuostatas, kad apsaugotų vartotojus.
- 1.7. Rengdama šias gaires, EIOPA atsižvelgė į kitus atitinkamus veiklos vykdymo standartų srities teisės aktų reikalavimus, t. y. 2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1286/2014 dėl mažmeninių investicinių produktų paketų ir draudimo principu pagrįstų investicinių produktų (MIPP ir DIP) pagrindinės informacijos dokumentų⁴.
- 1.8. Be to, EIOPA atsižvelgė į ESMA⁵ atliktą darbą, susijusį su finansinių priemonių, apimančių struktūras, dėl kurių klientui sunku suprasti su jomis susijusią riziką, vertinimu. Tai rodo, kad svarbu išvengti reguliacinio arbitražo ir kartu atsižvelgti į specifinį draudimo sutarčių pobūdį, kaip nurodyta DPP direktyvos 56 konstatuojamojoje dalyje.
- 1.9. Šios gairės skirtos valstybių narių, nusprendusių pasinaudoti DPP direktyvos 30 straipsnio 3 dalies pirmajame punkte nustatyta nukrypti leidžiančia nuostata, nacionalinėms kompetentingoms institucijoms. Nepaisant to, kad konkrečiomis gairių nuostatomis nustatyti įpareigojimai, kurių turi laikytis draudimo įmonės ir tarpininkai, šis dokumentas neturi būti laikomas dokumentu, kuriuo toms finansų įstaigoms nustatomi tiesioginiai reikalavimai. Finansų įstaigos privalo laikytis jų nacionalinės kompetentingos institucijos taikomos priežiūros ar reglamentavimo tvarkos.
- 1.10. Taikant šias gaires, parengta ši apibrėžtis:
 - tik pavedimų vykdymu grindžiamas pardavimas – tai draudimo principu pagrįstų investicinių produktų platinimas pagal DPP direktyvos 30 straipsnio 3 dalį.
- 1.11. Šiose gairėse neapibrėžtos sąvokos vartojamos įžangoje nurodytuose teisės aktuose apibrėžta reikšme.
- 1.12. Gairės taikomos nuo jų vertimų paskelbimo dienos.

⁴ OL L 352, 2014 12 9, p. 1.

⁵ Žr., pavyzdžiui, FPRD II 25 straipsnio 10 dalyje nustatytą įgaliojimą, kuriuo remdamasi ESMA paskelbė [Gaires](#) dėl kompleksinių skolos priemonių ir struktūrizuotų indėlių.

1 skyrius. Reikalavimai, taikomi sutartims, kuriomis teikiama tik investicinė pozicija finansinėms priemonėms, pagal FPRD II laikomoms nekompleksinėms (DPP direktyvos 30 straipsnio 3 dalies a punkto i papunktis)

1 gairė. Investicinė pozicija

- 1.13. Draudimo tarpininkas ar draudimo įmonė turėtų užtikrinti, kad draudimo principu pagrįstu investiciniu produktu finansinėms priemonėms, laikomoms nekompleksinėms pagal Direktyvą 2014/65/ES, būtų teikiama tik investicinė pozicija. Tokios nekompleksinės finansinės priemonės apima tik šias priemones:
- (a) FPRD II 25 straipsnio 4 dalies a punkte nustatytas priemones;
 - (b) Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2017/565, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES papildoma nuostatomis dėl investicinių įmonių organizacinių reikalavimų bei veiklos sąlygų ir toje direktyvoje apibrėžtų terminų, 57 straipsnyje nustatytus kriterijus atitinkančias priemones;
 - (c) priemones, kurios nelaikomos kompleksinėms pagal ESMA gaires dėl kompleksinių skolos priemonių ir struktūrizuotų indėlių⁶.

2 gairė. Sutartinės nuostatos, susijusios su sutarties pobūdžio pakeitimais ir galimybe atsisakyti draudimo principu pagrįsto investicinio produkto

- 1.14. Jeigu sutartyje yra bent viena iš toliau nurodytų nuostatų, draudimo įmonė arba draudimo tarpininkas turėtų ją laikyti finansine priemone, apimančia struktūrą, dėl kurios klientui sunku suprasti su ja susijusią riziką:
- (a) į ją įtraukta nuostata, sąlyga ar priešastis, kuria remdamasi draudimo įmonė gali iš esmės pakeisti draudimo principu pagrįsto investicinio produkto pobūdį, riziką arba išmokėjimo profilį;
 - (b) nėra galimybių šio draudimo principu pagrįsto investicinio produkto atsisakyti ar kitaip jį realizuoti klientui prieinama kaina;
 - (c) įtraukti konkretūs ar sąlyginiai mokesčiai, dėl kurių, nors teoriškai yra galimybė atsisakyti draudimo principu pagrįsto investicinio produkto, klientas gali patirti nepagrįstai didelių nuostolių, nes šie mokesčiai yra neproporcingi, palyginti su draudimo įmonės dėl atsisakymo patiriamomis išlaidomis.

3 gairė. Sutartinės nuostatos, susijusios su termino ar išperkamosios vertės arba išmokų mirties atveju nustatymu

- 1.15. Draudimo tarpininkas ar draudimo įmonė turėtų įvertinti mechanizmą, kuriais nustatoma termino ar išperkamoji vertė arba išmokos mirties atveju, poveikį ir tai, ar dėl jų klientui sunku suprasti su finansine priemone susijusią riziką, nebent šie mechanizmai būtų tiesiogiai grindžiami nacionaliniais įstatymais, kuriais konkrečiai siekiama apsaugoti klientų interesus.

⁶ Paskelbimo data: 2016 m. vasario 4 d. (ESMA/2015/1787)

- 1.16. Atliekant vertinimą, jeigu sutartyje yra bent viena iš toliau nurodytų nuostatų, draudimo įmonė arba draudimo tarpininkas turėtų ją laikyti finansine priemone, apimančia struktūrą, dėl kurios klientui sunku suprasti su ja susijusią riziką:
- (a) termino ar išperkamoji vertė arba išmokos mirties atveju priklauso nuo draudimo įmonės nustatytų kintamųjų veiksnių, kurių poveikį klientui sunku suprasti;
 - (b) termino ar išperkamoji vertė arba išmokos mirties atveju priklauso nuo įvairių rūšių investicinių pozicijų ar strategijų, kurių bendrą poveikį klientui sunku suprasti;
 - (c) termino ar išperkamoji vertė arba išmokos mirties atveju įvairiais sutarties galiojimo laikotarpio momentais gali dažnai kisti arba labai pasikeisti dėl to, kad įvykdomos tam tikros iš anksto apibrėžtos ribinės sąlygos arba dėl to, kad pasiekiami tam tikri laikotarpio atskaitos taškai. Tai neapima termino ar išperkamosios vertės arba išmokų mirties atveju pokyčių dėl savo nuožiūra planuojamų išmokėti išmokų išmokėjimo;
 - (d) sutartyje nustatyta garantuota termino ar išperkamoji vertė arba išmoka mirties atveju, kuriai taikomos sąlygos ar laiko apribojimai, kurių poveikį klientui sunku suprasti. Tai neapima garantuotos termino ar išperkamosios vertės arba išmokų mirties atveju pokyčių dėl savo nuožiūra planuojamų išmokėti išmokų išmokėjimo.

4 gairė. Sutartinės nuostatos, susijusios su išlaidomis

- 1.17. Atlikdami vertinimą, ar sutartis apima struktūrą, dėl kurios klientui sunku suprasti su ja susijusią riziką, draudimo tarpininkas ar draudimo įmonė turėtų įvertinti, ar klientas gali lengvai suprasti informaciją apie išlaidas, visų pirma sąlygas, pagal kurias išlaidos sutarties galiojimo laikotarpiu gali labai pasikeisti, įskaitant dėl investicijos rezultatų.
- 1.18. Jeigu išlaidos tiesiogiai grindžiamos nacionaliniais įstatymais, kuriais konkrečiai siekiama apsaugoti klientų interesus, tokia finansinė priemonė neturėtų būti laikoma apimančia struktūrą, dėl kurios klientui sunku suprasti su ja susijusią riziką.

5 gairė. Sutartinės nuostatos, susijusios su draudimo sutarties naudos gavėju

- 1.19. Jeigu į sutartį įtrauktos nuostatos, kuriomis klientui leidžiama naudoti nestandartinę formuluotę asmeniui, gaunančiam išmokas pasibaigus sutarčiai, apibrėžti (naudos gavėjo sąlyga), o dėl to gali būti sunku nustatyti naudos gavėją ir atitinkamai naudos gavėjui gali būti sunku faktiškai gauti išmoką draudėjo mirties atveju, draudimo tarpininkas arba draudimo įmonė turėtų tokią sutartį laikyti apimančia struktūrą, dėl kurios klientui sunku suprasti su ja susijusią riziką.

2 skirsnis. „Kitiems nekompleksiniams draudimo principu pagrįstiems investiciniams produktams“ taikomi reikalavimai (DPP direktyvos 30 straipsnio 3 dalies a punkto ii papunktis)

6 gairė. Sutartinės nuostatos, susijusios su termino ar išperkamosios vertės arba išmokų mirties atveju nustatymu

- 1.20. Draudimo tarpininkas ar draudimo įmonė turėtų įvertinti mechanizmą, kuriais nustatoma termino ar išperkamoji vertė arba išmokos mirties atveju, poveikį ir tai, ar dėl jų klientui sunku suprasti su finansine priemone susijusią riziką, nebent šie mechanizmai būtų tiesiogiai grindžiami nacionaliniais įstatymais, kuriais konkrečiai siekiama apsaugoti klientų interesus.
- 1.21. Atliekant vertinimą, jeigu sutartyje yra bent viena iš toliau nurodytų nuostatų, draudimo įmonė arba draudimo tarpininkas turėtų ją laikyti finansine priemone, apimančia struktūrą, dėl kurios klientui sunku suprasti su ja susijusią riziką:
- (a) termino ar išperkamoji vertė arba išmokos mirties atveju priklauso nuo draudimo įmonės nustatytų kintamųjų veiksnių, kurių poveikį klientui sunku suprasti;
 - (b) termino ar išperkamoji vertė arba išmokos mirties atveju priklauso nuo įvairių rūšių investicinių pozicijų ar strategijų, kurių bendrą poveikį klientui sunku suprasti;
 - (c) termino ar išperkamoji vertė arba išmokos mirties atveju įvairiais sutarties galiojimo laikotarpio momentais gali dažnai kisti arba labai pasikeisti dėl to, kad įvykdomos tam tikros iš anksto apibrėžtos ribinės sąlygos arba dėl to, kad pasiekiami tam tikri laikotarpio atskaitos taškai. Tai neapima termino ar išperkamosios vertės arba išmokų mirties atveju pokyčių dėl savo nuožiūra planuojamų išmokėti išmokų išmokėjimo;
 - (d) sutartyje nustatyta garantuota termino ar išperkamoji vertė arba išmoka mirties atveju, kuriai taikomos sąlygos ar laiko apribojimai, kurių poveikį klientui sunku suprasti. Tai neapima garantuotos termino ar išperkamosios vertės arba išmokų mirties atveju pokyčių dėl savo nuožiūra planuojamų išmokėti išmokų išmokėjimo.

7 gairė. Sutartinės nuostatos, susijusios su išlaidomis

- 1.22. Atlikdami vertinimą, ar sutartis apima struktūrą, dėl kurios klientui sunku suprasti su ja susijusią riziką, draudimo tarpininkas ar draudimo įmonė turėtų įvertinti, ar klientas gali lengvai suprasti informaciją apie išlaidas, visų pirma sąlygas, pagal kurias išlaidos sutarties galiojimo laikotarpiu gali labai pasikeisti, įskaitant dėl investicijos rezultatų.
- 1.23. Jeigu išlaidos tiesiogiai grindžiamos nacionaliniais įstatymais, kuriais konkrečiai siekiama apsaugoti klientų interesus, tokia finansinė priemonė neturėtų būti laikoma apimančia struktūrą, dėl kurios klientui sunku suprasti su ja susijusią riziką.

8 gairė. Sutartinės nuostatos, susijusios su draudimo sutarties naudos gavėju

1.24. Jeigu į sutartį įtrauktos nuostatos, kuriomis klientui leidžiama naudoti nestandartinę formuluotę asmeniui, gaunančiam išmokas pasibaigus sutarčiai, apibrėžti (naudos gavėjo sąlyga), o dėl to gali būti sunku nustatyti naudos gavėją ir atitinkamai naudos gavėjui gali būti sunku faktiškai gauti išmoką draudėjo mirties atveju, draudimo tarpininkas arba draudimo įmonė turėtų tokią sutartį laikyti apimančia struktūrą, dėl kurios klientui sunku suprasti su ja susijusią riziką.

Atitiktis ir pranešimo taisyklės

- 1.25. Šiame dokumente pateikiamos pagal EIOPA reglamento 16 straipsnį paskelbtos gairės. Vadovaudamosi EIOPA reglamento 16 straipsnio 3 dalimi, kompetentingos institucijos ir finansų įstaigos deda visas pastangas, siekdamos laikytis gairių ir rekomendacijų.
- 1.26. Kompetentingos institucijos, kurios laikosi arba ketina laikytis šių gairių, turėtų atitinkamai įtraukti jas į savo reguliavimo ar priežiūros sistemą.
- 1.27. Kompetentingos institucijos per 2 mėnesius nuo šių gairių vertimų paskelbimo turi Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijai patvirtinti, ar jos laikosi arba ketina laikytis šių gairių, ir, jeigu nesilaiko, nurodyti nesilaikymo priežastis.
- 1.28. Jeigu iki šio termino pabaigos atsakymas nebus pateiktas, bus laikoma, kad kompetentingos institucijos nesilaikė pranešimo reikalavimo, ir apie tai bus pranešta.
- 1.29. Valstybių narių, nusprendusių nesinaudoti DPP direktyvos 30 straipsnio 3 dalies pirmajame punkte nustatyta nukrypti leidžiančia nuostata, kompetentingos institucijos neprivalo pateikti pranešimo EIOPA.

Baigiamoji nuostata dėl peržiūros

1.30. Šias gaires EIOPA peržiūrės ir periodiškai atnaujins pagal DPP direktyvos 30 straipsnio 7 ir 8 dalis.